

“Ik ben omdat wij zijn”

SANDRA SCHOUTEN - COLUMN

Stel je eens voor dat jij een gedupeerde van de toeslagenaffaire bent. Hoe zou je leven er dan nu uitzien? Wat zou je hebben moeten incasseren, hebben verloren, en gedwongen zijn om op te geven? Welk leven kan nooit meer het jouwe worden? Hoe blijf je overeind terwijl je wereld steeds een beetje kleiner is geworden door verlies van werk, ervaringen die je je kinderen niet hebt kunnen geven, het opgeven van je huis, relaties, je waardigheid en het recht om als mens gehoord en gekend te worden.

Dat was wat ik even van heel dichtbij ervaarde toen ik als luisterend schrijver aanwezig was bij een sterke vrouw die onzichtbaar was geworden door discriminerend en hardhandig onrecht. Samen schreven we haar hele verhaal: wie ze ooit was, waar ze van droomde, hoe ze boos en diep geraakt was geworden, geïsoleerd was geraakt, niet begrepen werd en uiteindelijk gekrompen was tot een fractie van haar enorme potentie.

Onlangs las ik het boek *Nieuwe lichamelijke* van Jenny Slatman. In haar filosofisch onderzoek spreekt ze over een driedubbele onzichtbaarheid die mensen ervaren als ze chronisch ziek zijn of geconfronteerd worden met een vermoeidheid die een onduidelijke lichamelijke oorzaak heeft. Hun levens zijn dan niet zichtbaar op wat Slatman de landkaart van hun lichaam noemt, hun leed wordt niet erkend door anderen en ze sluiten zich mede daardoor ook noodgedwongen op in hun huis. Zo moet het ook jarenlang geweest zijn voor gedupeerden van deze gruwelijke affaire, alsof zij aan een nieuwe en nog niet onderkende ziekte leden en daardoor overal bot vingen, waar en wanneer ze aanklopten voor hulp. Uitgesloten van het leven wat voor hen bedoeld was en waar ze nu niet bij konden door schaamte, gebrek aan energie, steun van familie of bekenden en de afwezigheid van geld.

Het verhaal van deze vrouw kan ook zomaar jouw verhaal worden. Daarom is het van wezenlijk belang dat we mensen en hun verhaal serieus nemen en alle ruimte bieden om aanwezig te zijn in het maatschappelijk veld dat we met elkaar delen. Om zo ruimte te kunnen maken voor anders zijn, te ontdekken wat hierin besloten ligt en te leren dat als ik de ander buitensluit dit morgen ook met mij zou kunnen gebeuren als er een nieuwe ‘ziekte’ of onverklaarbaar patroon opduikt. Uiteindelijk duperen we ook onszelf hiermee. Ik geloof meer in de gedachte van Ubuntu: ik ben omdat wij zijn. Nu de overheid nog!

